

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nebrankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema upravništvo administracije in ekspedicijska na starem trgu n. št. 16

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
za leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
za leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 50 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna št. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zakaj postajajo mnogi Čehi nemški pisatelji?

Oni dan se je „Pokrok“ dotaknil prežalostne, pri nas zelo gospodujoče prikazni namreč, da zapuščajo mnogi rodoljubni možje svoj narod, kadar si kaj boljšega izmislijo in dovršijo, s tem, da izdajo svoje delo ne po svojem ampak po tujem načinu na korist drugega naroda.

V tuji bogati in bujni gozd drva nositi je bedasto, nerazumno, da ne rečemo glupo. Kdor čita mesečne, da tedenske izkaze o novih literarnih objavah v tujini, kakor jih izdajajo nemški knjigotržci in potem primerja skromna poročila o naših literarnih objavah: mora roke zvititi spominjajoč se, da naši možje vedo prilivajo v to morje! In kako prilivajo! Vtopé se v tem tujem morji in spominja se na njihovo recimo izdajo — le zahvalno česko pokoljenje. Kako se more veliki nemški narod brigati za te zaslužene glave, ki mu samovoljno prinašajo daritve in žrtve, ker ima obilnost in ogromno preobilnost inteligence in prebogato literaturo, dočim naš narod iz pomanjkanja duševne hrane gine? A kakšni so ti ženjki, ki si upajo pridobiti slavo pri tujih preomikanih ljudeh, dočim smo pri nas hvaležni svojim spisovateljem tudi za male skorjice demačega kruha? Bi-li ne bilo bolj skrbeti za revno raztrgano srajco svojega naroda in pozabiti na krasne gumbé pri celej in dobrej tujej suknji?

Pri nas ni kupcev, ni čitateljev, ni založnikov! Pripustimo, da jih ni toliko, kolikor jih ima kateri drugi veliki narod ali gospodje, če jih je bilo dosti za Komenske, Šafarike,

Palacke, Jungmane i. dr. zakaj bi jih pa ne bilo dosti za vse te ženije, ki tekajo z vsako mrvico k Nemcem na trg? A kakšna gigan-tična dela so pa ta, katera „nanašajo“ naši učenjaki, da bi jih česka literatura ne mogla obseči, da bi se naši založniki njihovega založenja bali in da bi se čitatelji ne mogli dobiti? Jungmanov slovar je bil izdan ob času, ko so se lahko česki čitatelji vsi do jednega prešteli; „Naučný slovník“, ogromno delo se je dokončalo, „Malý naučný slovník“, se izdaja brez težav in Kottov slovník še tudi ni pre-nahal itd. Tako je, če se česa poprimejo celi možje, kateri imajo geslo: ne udajmo se, in če tudi za to skrbe, da narodu kaj koristijo.

Kakšna ironija je to: „slovečič“ in „veleučem“ učenjaki obogatujejo v dolgej vrsti tujo literaturo ali ni jim mar, da so naše šolske knjige na polovico bedni in revni prevodi in da naša mladež že v malih šolah zve, da pripada k tej nižji rasi, katera se živi o tujej milosti. Zakaj imamo tako malo čitateljev za važnejše spise ali bolje rečeno, zakaj jih je manj nego bi jih biti moglo? Temu je mnogo vzrokov. Prvič zato, ker se polovica naše učeče mladeži odgojuje v nemških šolah in še celo tam, kjer so česke šole pred nosom, kakor v Pragi in drugod. Izmej tacihi sinov „demovine“ ve komaj deseti za česko knjigo in še ta je ne kupi. Drugič, razmerna draginja če-kih knjig. Tretjič, nehajstvo za česko literaturo v obče. Četrtič, naše časopisje. Petič, malomarno rodoljubje. Šestič, glupost. Omenjaje le te vzroke, hočemo nekoliko obširneje o njih spregovoriti.

Prvi vzrok je menda tako izviren, da mu ni treba ničesar pristaviti. Komu bi ta reč v

glavo ne šla, naj pregleda te-le proste številke. L. 1876 je študiralo na nemških srednjih šolah (na Českem, Moravskem in Šlezkem) 3985 českich dijakov; izmej teh bi bil vsak, ko bi bili na českich šolah študirali, izdal za česke knjige gotovo 10 gl. tedaj 39.850. Štirideset tisoč goldinarjev, če se najmanj računai, bi bilo našim knjigotržcem znatno pripomoglo. Draginja českich knjig izhaja od tod, ker je naš narod majhen, ali vendar bi še ne bila taka, če bi se knjige razumneje zakladale. Mnogi spisi so v resnici taki, da se denar, s katerim se založe, čisto zavrže.

Glavna napaka je pa brezkončna malomarnost za česko literaturo. Iz te malomarnosti prihaja, da se pri nas razširjuje duinarska in kruhoborna literatura, ki na ravnost misli zadušiti boljšo literaturo; kritike ni nijedne in še ti spisi, ki zaslužijo razširjeni biti, se zamenjajo zarad spisov lahke vrednosti.

Naše časopisje množno po številu, a plitvo po obsegu, se je tako razplemenilo, da ono tako rekoč jedino predstavlja novoveško česko literaturo. Naši politični časniki nemajo razun vodnih člankov skoro ničesar izvirnega in nekateri obstoje iz samih „izstrižkov.“ Njihova literatura je samo v tem, da priobčujejo nekoliko naslovov od njim poslanih romanov in koledarjev. Tudi feljtonov nemajo dosti, ker dostikrat se čitajo na tistem prostoru samo neslane čenče.

Bi-li ne bilo na času, da bi boljši naši listi za feljtone same take spise sprejemali, kateri bi bili vredni natisa? Če je nek časopis v svojih feljtonih priobčil prevod vseh spisov Flygare-Carienove, bi-li ne mogel vsak list izdavat na tem prostoru zabavnih in pod-

Jubileji ruskih višjih pastirjev.

Ker se sedaj toliko govori o Rusih, o njihovej vojski, navdušenosti, požrtvalnosti, o njihovih vojnih in vladnih načelnikih, bi gotovo znalo marsikoga zanimati, če kaj zvedo tudi o njihovem duhovenstvu. Zatoraj hočem tu priobčiti nekaj črtic o tem duhovenstvu, in zlasti o razmeri mej višjimi in nižnjimi duhovniki. Te razmere se pa najbolj kažejo v raznih jubilejnih slavnostih, ali bolje rečeno jubilejnih razvadah višjih pastirjev, katere se ne snujejo po želji vsega duhovenstva, ampak po želji nadpastirjevega kroga. Da bi pa kdo ne mislil, da pretirujem, (kar nekateri zlasti radi mislijo, če se piše o pravoslavnej cerkvi), hočem tu ruski cerkven časnik citirati. „Cerkovnij Obščestvenij Věstnik“ piše v svojej zadnej številki naslednje:

„Navadno pripada osnovec teh jubilejev osebam, ki vporabljujejo višje pastirje za svoje samoljubne namene in katerim gre „veljavno“ duhovenstvo na roko. To se godi včasih čisto prosto. Naravnost iz arhijerejske pisarne napiše tajnik blagočinnemu (dekanu), da se bo

v tem in tem mescu ta in ta dan dopolnilo desetletje službovanja našega višjega pastirja in zatoraj bi se prav spodobilo, če bi se po eparhijah (dekanijah) odpele zahvalne pesni, kar bi bilo tudi višjemu pastirju zelo všeč. Blagočinnij, sprejemši to poročilo, ukaže precej po celej eparhiji peti zahvalno pesen — in poje se po celej eparhiji. To kaj pretresovati ali se celo protiviti — bi značilo ognjeno oglje si na glavo zbirati. Ali za praznovanje bolj slovesnih jubilejev mora biti tudi predstavljenje višje oblasti. Pa s tem še ni končano. Ta zadeva pride še v eparhijalnem shodu na vrsto. Tu vstane mej obravnavami kateri iz „posebno vdanih“ in poroča tako in tako, častitljivi očetje, ta dan tega meseca letošnjega leta se bo dopolnilo 25 let našemu višjemu pastirju v njegovem posvečenem dostojanstvu; za tega delj bi jaz predlagal, da bi se praznoval ta „blago imenitni“ dan s primerno slovesnostjo. Dva ali trije podpirajo ta predlog in evo piše se poročilo o določbi te slovesnosti. Drugi molče ali na te se ne ozira; akt je napisan, podpisi nabrani, sklep dosežen in jubilej je gotov.“

Potem pa omenjeni časnik pripoveduje kako se jubilej vrši:

„K pripravi za jubilej pa „blagočinnije“ nakladajo duhovnikom oseben davek, da bi se pri vladiki ne prikazali s praznimi rokami. Ta davek se pobira neusmiljeno; dasiravno nema mnogi duhovnik toliko, da bi drugi dan olja kupil, dasiravno je v eparhiji mnogo sirot, ki še vsakdanjega kruha nemajo, se vendar zbira davek brez vsacega pojasnenja in protivljenja. Za solzno nabrane novce se kupujejo podobe v srebrnih okvirih ali se pa ustanovljajo stipendije z jubilantovim imenom. „Blagočinnije“ samostanski predstojniki in druge osebe, katere se hočejo vladiki prikupiti, se zberó v eparhijalnem mestu, kjer se opravlja tudi slovesna služba božja, slišijo se pridige in govoré se govori, v katerih se opisujejo take čednosti, kakoršne zamorejo imeti le brezmeseni duhovi, in kjer se opeva taka stanovitnost, o kakoršnej sam višji pastir še le prvokrat sliši. Po službi božjej je — velikanški obed pri jubilantu. Tu se oglašajo napitnice, v katerih so čustva še gorečeja, misli še vzvišeneje, a tropi in figure še bolj govor-

učnih spisov. Mi vsaj mislimo, da bi mogel na ta način marsikateri knjigožrtec cel sklad svojih knjig izdati. Tako bi si opomogel vsak list, ker imel bi tudi za bodočnost več veljave nego sedaj. Zraven tega bi dajal lahko list nagrado in za nagrado kaj boljšega tirjal. Prav zatega delj, ker česke novine prevladujejo imajoč naročnike tudi po kmetih, bi lahko budile ljubezen do čitanja boljših spisov. Neogibno je tudi potrebno, da bi podajali česki časniki posnetke iz zanimivejših českich spisov in tako h čitanju spodbudajoč širili znanost o českej literaturi.

V obče je pa največja napaka pri nas „malomarno rodoljubje“. Ljudje, ki še toliko niso naredili za česko literaturo, kar je za nohtom črnega, ne prenehajo česko literaturo grditi in postavljajo takošno svoje delovanje za nevtralnno, kozmopolitično stališče, kakor bi se česka literatura poleg prirojenega stava in poleg kratke dobe svojega novega razvitka mogla in imela že sedaj meriti s tujimi literaturami. Tako nepravilne sodbe bi gotovo noben naš pošteni protivnik ne izrekel: zatoraj smemo po vsej pravici zaničevati take nepoklicane kritikaže, ki še svoje lastne česke literature ne poznajo, ker če bi poznali vso česko literaturo, kakor je sedaj vsacemu pristopna, bi se do grla zastudili.

Končno opozorimo še na neštivilno vrsto omikancev in rodoljubov, kateri so taka nedolžna jagajeta, da še nikdar ne pomislijo, če se nad svojim narodom pregreše ali ne kupijo čisto nepotrebne tuje spise, dočim ima hvala Bogu naš narod dosti boljich spisov. Zato naj se deluje z vso silo na to, da bi se naši novci ne izdajali nepotrebno za tuje spise in da bi bile končno vse moči našega naroda privedene k spoznanju, da ima vsak še tako nevpilven dolžnosti do svojega naroda. Časopisi, razganjajte globost in temo mej našim ljudstvom in pripravljajte svoje čitatelje za literaturo, delajte na to, da mine in zgine vsako polovičarstvo, karajte, kadar sinovi našega naroda ne iščejo vednosti v svojih šolah: potem se smemo nadejati, da bo tudi mej prostim ljudstvom dosti čitateljev. Le tačas bodo lepši časi nastali, kadar bomo mi postali ekonomični, kadar se ne bodo v ničemur tratili ne novci in ne duševno premoženje našega naroda.

V to svrhu naj se ustanovi društvo českich

literatov in sicer na pravnej podlagi, katero naj bi se z gromovitim „Quos ego“ in burnim „ne dovoljujem“ oglaševalo, kadar bi bilo treba, ker tudi tega je treba in bi našej literaturi znatno pripomoglo: ker jedni izdajalno drugam „zanašajo“, drugi pa pošteno literaturo moré, samo da bi njihovo ime na veke slovelo. Prvim kakor drugim: večna sramota; tem pa, ki ostajajo v kljub vsem klevetam svojemu urodu na veke in v vsem zvesti: večnaja pamjat!

Kar piše „Pozor“ o českich razmerah, velja v enaki meri tudi o našich slovenskih, kar tisti najbolj čutijo, ki se z izdavanjem in spisovanjem slovenskih knjig in časnikov pečajo.

Z bojišča.

Rusija npenja vse žile, da bi vojsko še to zimo končala in dan za dnem dohajajo novi vojaki na bojišče. Neki berlinski list poroča, da bodo Rusi pri Plevni pustili 130.000 mož, ki bodo čuvali Osman pašo, vojna 70.000 mož pa jo bo vdarila čez Balkan proti Drinu in Carigradu, kjer Turki nimajo redne vojne, ki bi se Rusom v bran postavila. Pomenljive v tem oziru so tudi besede, ki jih je car nedavno pri neki pojedini govoril. „Rusija ni iskala dejanskega zaveznika, je rekel, in vendar je enega dobila. Ta naš zaveznik je zima, od ktere se nadejamo ugodnega uspeha. Zaveznik Turkov, poletje, jim ni mogel toliko koristiti. Jaz upam, da bomo s pomočjo tega novega zaveznika vojsko kmalo končali in da se bomo na spomlad že vsi vrnili v domovino.“

O novih bitkah službenih poročil ni, privatno pa poroča „Daily Telegraph“ iz Erzeruma 2. t. m., da so Rusi udarili na turške pozicije in pričeli bitko na vsej 4 ure dolgi črti. Po 10 urnem boji bilo je turško središče predrto in turška vojna prisiljena se umakniti. Muktar paša sam je lahko ranjen. Kozaki so se boje pokazali na jugu od Erzeruma.

V Bolgariji je rusko krdelo krenilo iz Lovče in zaselu Teteven. Tudi so Rusi v Trnovi osnovali novo balkansko vojno, ki bode šla čez planine. Reuf paša je svojo vojno zhral pri Šipki v jako vterjenih pozicijah. Zadnje dni je dobil 4000 mož na pomoč, vendar je preslab, da bi pregnal Ruse.

Pri Hasankalu v Aziji so Rusi vjeli 120 vojakov in enega pašo. Drugi dan so pa po-

dujte pri graščakih. Od njih teko vam dobrote, a na nas se vale kamni. Ne jemljite seboj po eparhiji svojega spremstva: te osebe hodijo samo zaradi dohodkov in gostij in vas motijo s svojimi lažnjivimi in priliznjenimi govori. Oni so nam nadležni. Posebno pa pazite na svojega tajnika; ne pustite mu razpečatljevati paketov, kadar niste sami pričujoči. Vedite, on se hoče od vsacega iz praznjenega mesta okoristiti in kakor kmalo mogoče prosilcem prodati. Zategadelj vam podajajo ti pred vsem prošnje tistih, kateri so jim plačali in zadržujejo prošnje družih tako dolgo, dokler ne uslišite prošenj podkupiteljev. Za Boga radi, čitajte sami naše prošnje in ne slušajte jih iz tajnikovih ust; on tukaj lukavi. Ne nagradujte teh, katere vam priporoča tajnik. Vedite, da je od vseh teh podkupljen i. t. d.“

Če pripoveduje sam cerkveni časnik kaj takega, potem ni treba komentarja. Odkritosrčnost tega ruskega lista bi se smela priporočiti morebiti tudi kateremu slovenskemu časniku.

kopali med potjo okolo 500 ubitih Turkov. Tudi so našli mnogo pušk, patron in streljiva.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 7. novembra.

Delegaciji boste, kakor poroča „Czas“ pričetkom prihodnjega mesta sklicani.

O avtonomnem colnem tarifu, poroča neki dopisnik iz Budapešte, so se ministri že zedinili, in se bodo še ta teden izdelali dotični predlogi.

Več vnanjih vlad si prizadeva Rusijo in Turčijo pripraviti, da bi se iztok Donave pri Sulini nevtraliziral.

Vnanje države.

Na Francoskem se pletejo obravnave zaradi sostave novega ministerstva, katero je Mac Mahon izročil Pouyr-Quertieru in v katerem bi velik vpliv imel tudi markez Vogué. Pouyer-Quertier je hotel v ministerstvo poklicati večinoma starašine desne stranke, kateri so se pa večidel branili prevzeti ta posel; pisalo se je, da vsled tega maršal zopet namerava razpustiti zbornico. — Pri volitvah generalnega sveta so po naznanilu republikanskih listov, republikanci pridobili okoli 60 sedežev. Minister Broghe, baron Rothschild in admiral Ronciere-le-Noury so propadli.

Govori se, da dosedanje ministerstvo ostane še v službi. Mnogi poslanci in senatorji so se 6. t. m. poklonili Mac Mahonu.

Turčija bode 200 milijonov glđ., kakor poroča Čas, od indijskih bankirjev dobila na posodo proti poroštvu indijskih muhamedancev, kateri sodijo, da vsled rusko-turške vojske je v nevarnosti turška vera, in da morajo zaradi tega vsi Muhamedani podpirati Turčijo.

Pruskemu deželnemu zboru so katoličani izročili mnogo prošenj, da bi se nove verske postave odpravile, ki so provzročile nesrečno kulturno borbo. Dotične prošnje pridejo kmalo na dnevni red in vlada bode pri tej priliki morala reči, kaj da misli o glasovitem „kulturkampfu.“

Iz Rima se telegrafuje, da so papež nekaj oboleli. To se je že čestokrat poročalo, pa naposled se je pokazalo, da ni bilo res.

Na Ruskem je zbudilo med ljudstvom veliko nevoljo, da je bil pred nekimi tedni v Levovu zaradi panslavističnih namer, kakor so rekli, zaprt ruski učenjak in profesor Illovaicki.

V Carigradu so 4. t. m. na povelje velikega vezirja Edem paše zaprli več višjih dostojanstvenikov. Pravijo, da so zasledili neko zaroto, ki jo je snovala stranka odstavljenega sultana Murada.

Izvirni dopisi.

Iz Gorij, 5. novembra. Nena v a d n o in ginljivo svečanost je včeraj naša fara obhajala, o kateri smo si zvesti, da bode vsem, ki so se je vdeležili ostala v blagem spominu. Ravno včeraj, 4. novembra, je namreč minulo 25 let, kar so naš obče ljubljene g. fajmošter Karl Tedeschi, ki se smejo imenovati uzor pravega, gorečega duhovnega pastirja in kinč škofije ljubljanske, prišli v Gorje. Petindvajsetletno delovanje na enem kraju je že samo na sebi kaj nenavadnega in pomenljivega in zasluži posebnega spomina. Le malo jih je, ki bi toliko časa delovali na enem kraju, zlasti če so dohodki, kakor v Gorjah, bolj pičli, ker si v današnjih hudih časih vsakdo pomaga do boljše službe. Tudi naš g.

niške. Tako se konča jubilej. Udeleženci jubileja pripovedujejo, domu prišedši o sladkih jedilih in preobilnih pijačah slovesnega obeda in izražajo duhovenstvu vladikovo blagodarnost za zanimanje. Duhovenstvo posluša in se nizko priklanja...“

„Cerk. Obšč. Vestnik“ pravi potem, da on ni v obče zoper jubileje. Jubileji se lahko dopuščajo, ali le v tem smislu in pomenu kakor so bili pri Hebrejcih ali s početka v rimskej cerkvi.“

„Potem bi spoznal viadika svojo eparhijo od obličja do obličja tako, kakoršna je v resnici. Potem bi se primerno čuli tudi taki govori: „Mi smo vam, vladika, zelo hvaležni za lepo postopanje z nami, vi nam ne pravite „ti“ ampak „vi.“ česar ni bilo popred. Ali dovolite nam, višji pastir, da spregovorimo pravično in resnično besedo, da bi se vaša blagost ne raztekla zastonj, ampak da bi prinesla blagi plod. Ne obdajajte se s sorodniki in sorodniki in v obče s sorodniki, kateri, pasoč se pri Vas, gledajo na nas, kakor načelniki s preziranjem. Kadar obiskujete eparhijo, ne delajte vizitov bogatim kupcem in ne obe-

župnik bi bili lahko dobili že boljšo faro — po svoji gorečnosti, zmožnosti in izglednosti zaslužijo prvo in najboljšo — in če so toliko časa ostali pri nas in v svojih čvrstjih letih še na to mislili niso, da bi nas kedaj zapustili, je to najsijajnejši dokaz, da je bila njih skrb bolj obrnjena na vsestransko korist sebi izročeni ovčec, kakor pa na lasten dobiček. Ker je letos ravno tako prišlo, da je bila obletnica g. fajmoštrovega prihoda in ob enem njihovega godu na nedeljo, in sicer ravno zahvaljeno nedeljo, prigovarjali so njihovi prijatelji in sosedje, da naj to redko in nenavadno petindvajsetletnico obhajajo slovesno, kar so po dolgem upiranju g. fajmošter res tudi storili. Že dan preje se je bilo zbralo nekaj bivših gorjanskih kaplanov pri g. jubilanu, ki so jih v teh 25 letih imeli že šestnajst in katerih se jih je slovesnosti vdeležilo devet. Dva (Aichholzer in Kristofič) sta že umrla, eden (č. g. Anton Gros) biva v Ameriki in štirje so bili zadržani priti. Tudi gorjanska fara je hotela pri tej priliki pokazati svojo posebno ljubezen do svojega duhovnega g. očeta, ter je z velikanskimi zastavami okinčala cerkveni stolp, in ob potu med farovžem in cerkvijo postavila lepih mlajev, okinčanih z vencami, cvetlicami in prelepimi napisi. Proti večeru so nazoči gg. duhovniki z g. fajmoštrom v cerkvi opravili cerkvene molitve, pri katerih se je bila zbrala polna cerkev pobožnega ljudstva, da je molila za srečo in blagor svojega gospoda fajmoštra, proti 8. uri pa se je bila množica zbrala pred farovžem s prižganimi svečami ter je več mičnih pesmic zapela g. jubilanu, ki si je, sam izvrsten pevec, na vso moč prizadeval tudi za gojenje lepega in umetnega petja med mladim ljudstvom. Med prenehlejši so pokali možnarji in so veselo pritakavali z zvonovi ter radostno vsej okolici naznanjali svoje veselje. Tudi so bili veseli farmani na bližnjih holmcih in gričih napravili velikanske kresove, ki so bili daleč videti.

Drugi dan so se zbrali še sosedni duhovniki. Preden so se vzdignili, pristopilo je nekaj mož, ki so gospodu jubilanu v imenu gorjanske fare izročili prelep sreberni križ (pacifikale) v znamenje svoje ljubezni, hvaležnosti in vdanosti, da jih opominja na vse dobro, kar so iz ljubezni do križanega Jezusa v Gorjah storili, da jih tolaži v britkosti in trpljenju, ker učenec ni večji od učenika in da jih s tolažbo in upanjem navdaja v zadnji uri, kakor je v imenu darovalcev v kratkem ogovoru omenjal g. Klun.

Šolska mladež se je bila tudi ta dan zbrala s svečicami in deklice vse lepo belo oblečene in ovenčane kot družice, ter so z duhovniki vred, katerih je bilo z g. jubilanom vred 17, spremile g. fajmoštra v cerkev k službi božji, med katero so č. g. dekan Keše v lepem govoru farmanom razkladali, kaj da so g. fajmošter v teh 25 letih zanje storili. Ravno to je že pri jutranji službi božji razkladal tudi čemšeniški fajmošter č. g. Rome. Ljudstva se je bilo iz domače in sosednih fara zbralo za tri take cerkve kakor jo gorjanska, ter je stalo zunaj pred cerkvijo, ker je bilo vreme nenavadno lepo in ugodno. Po končani službi božji bil je slovesen obed v farovžu, kjer so se vršile napitnice in naj prisrčnejša vošila g. jubilanu, ki je rekel, da ga je ta prelepa slovesnost še tesneje sklenila z gorjansko faro, kjer bode deloval, dokler mu bodo dopuščale njegove moči. Po litanijah, ki so bile enako slovesne kakor sv. maša, so se nekteri gospodje razšli domu s prisrčno željo da bi Bog g. jubilanta ohranil krepkega in

zdravega in da bi se čez 3 leta, ko bode ako živi, obhajal pedesetletnico svojega mašništva zopet zbrali v Gorjah enako veseli in zadovoljni kakor sedaj.

Najkonečno ob kratkem še omenim, kar so g. fajmošter Tedeschi storili za gorjansko faro. Da so jako goreč duhoven pastir, izvrsten govornik, iskren prijatelj šolske mladeži, smo deloma že omenili. Cerkev so skoraj vso prenovili, altarje nove napravili ali predelali; omislili so ji nov križevi pot, nov božji grob, nova umetno iz marmorja izdelana velika vrata, kakoršne bi se pristale vsaki stolnici v največjem mestu. Raztegnili so pokopalšče, sozidali novo šolo, popravili farovž itd. Cerkevna oprava je tako lepa, da se v nobeni fari taka ne nahaja, in da bi se smela meriti z vsako škofijsko cerkvijo, ker sta gorjanska ranjka gg. Poklukarja svoje prelepe kazule zapustila cerkvi gorjanski.

Z Dunaja. (Vernih duš dan — Kopitar — Slovenija.) Vernih duš dan s svojo resnobo in otožnostjo je minul. Grobovi, kateri so bili za kratek čas ovenčani raznobojnimi cveticami in pisanimi traki, so zopet prazni, goli, žalostni, kakor preje. Letu pa tam nam kaže piš severne burje kakov ostanek minljivega venca, igrajoč se z njim in podeč ga po mrtvaškem polju od groba do groba, od spomenika do spomenika. — Resni čas, koji tako živo spominja na minljivost pozemlskega življenja, je torej minul, ter človek zopet gleda, polen nade in življenja, pogumno v bodočnost. Tudi mi Slovenci oziramo se zopet jasnim očesom proti vzhodu, kder že poka svitla zarja pred zlatim solncem slovenske svobode!

Kakor so Dunajčanje o tem časi marljivo obiskovali počivala umrlih dražih, tako je tudi društvo „Slovenija“ se spominjalo moža, ki je prvi zanesel slovenski glas čez ozke meje domovine, Jerneja Kopitarja, položivši venec na njegov grob. Pred dvema letoma se je tudi pelo na grobu; a časi so se spremenili in letos bi ne bilo to mogoče radi stroge policije. Zato je bila sklenila „Slovenija“ napraviti v spomin Jerneju Kopitarju komers. V sredo zvečer (31. okt.) je praznovala ono svečanost. Naj tu nekoliko besedi izpregovorim o tem. Po kratkem a krepkem pozdravu jel se je vršiti program. Petje, katero je vodil g. Kosovel (rodom Primorec), je bilo večidel lepo in vbrano. Zlasti se mora v tem obziru javna zahvala izreči lipskemu opernemu pevcu g. E. Kraschovitzu, (roj-nemu Ljubljancu Vred.) ki je Nedvedove „Želje“ in Fischerjevo „V globoki kleti“ tako izborno pel, da so poslušalci strmeli. Zato je pa tudi žel mnogo ploskanja. Jako dobro se je dalje pela tudi Mašekova kompozicija „Lahko noč“ in Lisinskijeva „Gradič bjele“. Tudi Tovačovsky-jev „Venec narodnih pesni“ se je moral ponavljati. Govor g. Terstenjaka „O Jerneji Kopitarji“ je bil večeru popolnem primeren. G. Terstenjak je jako zmožen in marljiv, ter ni čuda, ako sem inace od njega včasih še kaj boljšega slišal. Na citre sta igrala gg. Lah in Siherl občutkom; škoda, da je bila dvorana prevelika. Tudi g. Krušič je izvabil okarini marsikatero glasove, kakoršnih bi se ne bil nihče nadejal. — A z zadnjo točko — „Pridi Gorenc“, zbor s spremljevanjem trobk — ni bilo vsakemu ustrezno. Moreda je to odbor sam že preje uvidel, preloživši stoprv v zadnjem trenutku to točko na poslednjo. Si je-li s tem kaj pomagal? Mislím, da je prišel še le — z dežja pod kap! — Pridi Gorenc je jako priljubljena, a tudi — znana pesem, ter marsikedo se mora, slišavši jo na tujem zamisliti v daljno domovje — v vinske gorice

ali pa v temne kleti — k kraškemu teranu! Toda slušajoč eno enakomerno piskanje na trobke, spomnil sem se nehote davnih dni, ko sem še mlad deček gonil krave od paše na kal —, i zopet lanskega pustnega večera, ko so dunajske tetke, napivši se gorkega čaja, radostno godle na — glavaike — celó znani valcer: „An der schönen blauen Donau!“

Da je zadnja točka marsikom vzbudila smeh na kupe, da je bila nek kontrast s prejšnjim, ne bodem tajil. Toda kolikor se smejamo smešnim prizorom, kateri so nam inace vendar le zoprni, i bog vedi, ali se ne smejemo celo prav zato, ker so nam zoperni! I oni kontrast, kateri je res nastal, bodi namerovan ali ne, ali ni kazil svečanosti resnobe i dostojanstva, katero oboje je v takem času tako potrebno? Tedaj vse lepe in blage čute, kojih se je bilo občinstvo nasrkalo, moralo je nenadoma zamenjati z nično, smešno šalo, — za enozvočno piskanje na trobke?! — Res je, da tudi šala se včasih lahko vriva mej resne stvari, a mora biti na pravem mestu. Ali bi ne bilo boljše, ko bi bil odbor ovo nesrečno točko opustil ali jo preložil na zabavni del — k tistej kineškeji pesni, katero sta tudi dva gospoda bila vbrala, ko je bilo življenje vse boljše prosto i živahno, občinstvo takej šali boljše spremljivo? Mislím, da tako bi se bilo — laglje še več ploskanja dobilo! —

A čudim se neke nedoslednosti ravno gledè na to nesrečno točko. Najpreje se predlaga, da bi se o Kopitarjevem komersu pele — žalostinke, potem se pa prelazi prav v ekstrem in sklene se v Kopitarjevi svečanosti „Pridi Gorenc“ piskati na trobke! Ne vem, po katerem načinu je osnovelec te misli boljše i pametnejše zadel, ali predlagaje, naj se morda „Libera“ i „Miserere“ poje, ali pa predlagaje „Pridi Gorenc“ na trobke. A menim, da je vsakako zabrel iz Skyle v Charybdo! —

Komersa so se vdeležili tudi v. č. gg. poslanci i mnogo družih visocih gostov. Celó „krasni spol“ je bil zastopan. Posebno v obilnem številu pak so bili prišli Srbi i Hrvatje, ter so tako pokazali sočutje in prijateljsko ljubezen do nas. Tudi Čehe, Poljace i Ruse smo imeli v svojej sredini, da, došlo je tudi mnogo Italijanov (Tržačanov in Goričanov), ter zastopano je bilo tudi čitalno društvo „Akademische Lesehalle“, tako, da je bila širna dvorana do cela napolnjena.

Mej zabavnim delom se je pelo i napivalo. Škoda, da so se napitnice vršile preveč enostransko, kar je delalo neprijeten vtis! Nekedo bi si bil upal kmalu reči, da neki trije kralji so posebno radi kadili nekako — drug drugemu!

Omeniti moram tudi, da so bili došli oni večer mnogi telegrami; posebno dosti jih je bilo iz Ljubljane. Samo iz Gorice ni bilo nobenega. O gimnaziji se ne čudim, toda o čitalnici se mi zdi to nerazumljivo. Z—1.

Domáče novice.

V Ljubljani 8. novembra.

(Konfiskacije!) Št. 124 „Slovenca“ od 6. t. m. je bila zopet zapečatená. Vvoden članek, govoreč o českih šolah v kraljevini českej, ki je bil v brnskem „Hlasu“ natisnjen, ne da bi se bilo državno pravdníštvo nad njim spodtikalo, dopis iz Berd in poslanica o naših turkih pri g. državnem pravdníku niso našli milosti. Drugi popravljeni natis bil je skoraj na pol prazen. — Tudi „Laib. Tagblatt“ je

bil v ponedeljek konfisciran zaradi neke opazke, v kateri je zahteval, da naj se odpravijo nekatere besede iz molitev, ki se zlasti po dekliških zavodih molijo, češ, da so za deklice pohujšljive. Rokovnaški list se izgovarja, da je to opazko opozorjen po neki družini ponatisnil iz liberalnega „Innsbrucker Tagblatta.“ Če je dotična rodbina res tako rahločutna in vestna, kar se pa ne kaže, ker se ji umazani turški list prilaga, naj bi skrbelo, da se odpravijo tisti grdi romani, polzke povesti, pohujšljive gledališke igre, spodtakljive podobe itd., ki so vse bolj pohujšljivi, kakor pa besede v krščanskih molitvah, v katerih le umazana domišljija najde kaj spodtakljivega.

(Slovensko gledališče.) V soboto 18. t. m. se bode predstavljala prvokrat vesela igra: „Kolikor glava toliko želja“, spisal J. Rosen, poslovenil Josip Geceļ.

(Valvazorjeve kronike) prišel je ravnokar na svetlo 20. snopič, oziroma 3. knjižica četrtih bukev, ki popisuje prirodne čudeže dežele kranjske, t. j. jame, pečine, rudnike, čudna drevesa, živali, studence itd. Ta snopič je bil že tiskan v Krajčevi tiskarni v Novem mestu, pa je enako ličen in natančen kakor dosedanj tiskani v Ljubljani, kar najbolje priča, da hoče g. Krajec svojo tiskarno povzdigniti in ji pridobiti dobro ime.

(Prihodnje porotne sodnije) bode v Ljubljani vodil deželne sodnije predsednik g. Gerčar; za namestnika pa sta mu odločena višji deželni sodnik Kaprec in deželni sodnik Čuber.

(Državni pravdnik, g. Perše) dobi za nekaj tednov odpust. Posel njegov med tem časom opravlja pravdniški namestnik Gerdežič.

(V izpraševalno komisijo) na tukašnji kovaški šoli so bili od deželnega predsednika izbrani gospodje: dr. Janez Bleiweis, ki je obenem načelnik komisije, Franc Peterman, višji živinski zdravnik pri ces. žrebčarjih na Selem in Pavl Skale, učitelj na kovaški šoli.

(V bogoslovnicu) našo sta lanska osmošolca ljubljanska — gg. Tertičnik pa Pokorn — res bila prišla nazaj iz Beča, kakor je „Slovenec“ poročal, toda sta kmalu iz nam neznanih vzrokov iz nje jo spet potegnili.

(„Turški list“) nam je očital nevednost v šolskih zadevah, ker smo unidan pisali, da se je 18 podučiteljev oglasilo k učiteljskim izpraševanjem, češ, da na Kranjskem vseh skupaj nimamo toliko podučiteljev. Dotično notico smo bili posneli iz vradne „Laib. Ztg.“, o kateri smo sodili, da mora pravo vedeti. Če se je pa vradni list v tej reči zmotil, ki zajema iz prvega vira, kdo bi potem nam zameril, če ne vemo, koliko da je pravih, koliko začasnih učiteljev in koliko podučiteljev? Namesto da se je na nas zakadil, naj bi bil turški list raje prijel — svojo tovaršico.

Razne reči.

— Na dunajski univerzi je bilo prišlo šolsko polletje vsega skupaj 3610 poslušalcev v vseh štirih fakultetah. Kranjcev posebej je bilo: bogoslovec 1, pravoslovec 43, medicinec 1, modroslovec 23, skupaj torej 68 dijakov.

— Lep priklon. K neki gospodičini pride siromašna žena sè svojo hčerjo čizem prosit. „Le počakajte, mati, grem gledat, da izberem katere bi jej bile prav.“ Žena pa, z vsem zadovoljna odgovori: „O gospodična, ni da bi morale majhene biti, so tudi vaše dobre, saj ima punica že tolike noge, kakor slon, akoravno je še le trinajst let stara.“

— Hudo delo. Neka žena pravi drugej:

„Tvoj mož je pa res čuden človek, cel dan čepi na kakej kladi in prav nič ne dela.“ Druga pa odgovori: „Res, prav nič, pa še to komaj.“

— V Horjulu je po posebni darovitosti ondotnega rojaka gosp. prof. A. Zamejca presvetišče ali prezbitarij sv. Marjete srečno doslikal naš vrli umetnik g. J. Šubic pretekli mesec tako, da je v slikarijo cerkveni zavetnici vbral tudi podobe še vseh drugih trinajsternih pomočnikov v sili, kar ljudstvu prav dopade in služi v mnogotero spodbudo. Kaj več o tem najnovejšem delu domačega našega slikarja o bližnji priložnosti.

— Zahvala. Za pogorelce v Rakovniku sem hvaležno prejel deset goldinarjev iz fare v Dolskem. Št. Rupert 7. nov. 1877.

Al. Košir, fajmošter.

— Poskušeni samomor. V Lašičah si je hotel tamošnji dacar vzeti življenje ter si je z britvijo prerezal vrat, pa je bil o pravem času zasačen in odpeljan v Ljubljansko bolnišnico.

(Obligacije kranjske zemljišne odveze), ki so bile pri zadnjem srečanju izžrebane so s kuponi po 50 gl. št. 191 302 440; s kuponi po 100 gl. št. 190 271 317 380 413 452 465 653 871 927 1114 1122 1139 1179 1232 1248 1279 1314 1426 1457 1480 1484 1553 1693 1816 1831 1846 1942 2029 2105 2137 2198 2260 2273 2279 2342 2549 2702 2704 2730 2787 2854 2917 2934 2938 3089 3096 in 3125; s kuponi po 500 gl.: št. 2 79 120 166 458 520 606 607 657 670 683 734 765 768 770 788 807; s kuponi po 1000 gl.: št. 12 83 95 158 160 216 399 731 856 1090 1210 1306 1326 1367 1382 1444 1446 1451 1548 1550 1630 1664 1749 1756 1757 1845 1888 1890 1912 1977 2008 2070 2143 2147 2164 2244 2258 2273 2459 2462 2501 2528 2532 2549 2561 2567 2619 2657 2685 2717 2744 2758 2817 2821 2823 2832 2834 2852 2890 2895 2902 2915 2926; s kuponi po 5000 gl.: št. 83 189 339 421 565 590; lit. A št. 324 za 460 gl., št. 330 za 2890 gl., št. 906 za 1010 gl., št. 1280 za 270 gl., št. 1564 za 4000 gl., št. 1792 za 300 gl. Od obligacije št. 75 za 5000 gl., izžrebal se je del za 4620 gl..

— Slovanska bibliografija. Pred nekaj časom je stavil sloveči česki povestničar prof. Gindely deželnemu odboru predlog, da bi se sistematično izdavalo na deželne stroške

„Delovanje českih zborov od leta 1526 do naše dobe“. Deželni odbor je sprejel Gindelyjev predlog in tako je zagotovljeno izdavanje najiminitnejih virov za česko novojo zgodovino. Sklenilo se je pa, da se bo izdalo prvo leto 80 vsako slednje leto pa 40 tiskanih pol. Prvi krasni zvezek je izšel pred nekoliko dnevi z naslovom „Imenitni viri česke povestnice“. Ta zvezek obsega na 645. strah delovanje českih zborov od leta 1526 do l. 1545.

Česko-nemški slovar, zlasti gramatično frazeologičen. Sostavil Fr. Kott, prof. na c. kr. akad. gimnaziji v Pragi. Tiskal in založil Josip Kolář, v Pragi. Sedaj je izšel tega slovarja 14. zvezek, kateri obsega besede od „kvantita — lid“. Naroči se na 12 zveskov za 5 gl. 50 kr. Česki listi ga močno hvalijo. Črnogorski list „Glas Črnogorca“ je za nekaj časa prenehal izhajati, ne da bi vzrok tega navedel.

V Belgradu je začel izhajati novi politični dnevnik „Nova Srbadija“. Vrednik mu je Branko Jovanović Muša.

Eksekutivne dražbe.

8. novembra: 3. Vencel iz Bukovice, 3. Skubic s Police, 3. Augustinčič iz Malepeči, 3. Malner iz Mlešovega, 1. Markovič iz Studenca, 1. Antončič z Brega, 3. Prosen iz Pristavca, 1. Kristan iz Studenca, vsi v Zatičini. 2. Bukovič z Vrha v Kočevji. 2. Usenik iz Dolžaka, 2. Zadnik iz Novoga pota, 1. Pugel s Podgore, vsi v Lašičah. 2. Vindišar iz Stražiš v Kranji. Spetič iz Stare Sušice, Martinčič iz Dolenje Košane, oba v Postojni.

9. novembra: 3. Ivančič iz Knežine, 3. Šale z Vrha, 3. Rozman iz Dola, 2. Šute iz Predgrada, 2. Kapš iz Lazov, 2. Adam iz Doblič, 3. Špehar z Vrha, 3. Smerokar iz Rožanca, 3. Bižal iz Predgrada, 3. Lašič iz Belčega vrha, 3. Nagaj iz Črnomlja, vsi v Črnomlju. 2. Lampe iz Gorenje Orehovice. 1. Gregorič iz Novoga mesta, 1. Cujnik iz Drame, 1. Gramer iz Nove Gore, 1. Smic iz Plemberga, 1. Keše iz Golobinjeka, 1. Murgel iz Jablana, vsi v Novem mestu. 2. Polšak iz Planine, 1. Bratovž, iz Podbrega, oba v Vipavi. 2. Marušič na Vrhniki. 2. Kanduč iz Stiške vasi, v Kranji. 2. Slogar iz Boldreša, 3. Petrič iz Ravnac, 3. Orlič iz Križevske vasi, vsi v Metliki. 3. Milavec iz Cirknice, 3. Mahnič iz Planine, vsi v Logatcu. 3. Gril iz Dolenjega Zemona, 3. Brunen iz Kuježaka, 3. Vičič iz Zarečice, 3. Gerl iz Tominja, vsi v Bistrici.

Telegraficne dezarne cene 7. novembra.

Papirna renta 63.80 — Srebrna renta 66.95 — Zlata renta 74.15. — 1860letno državno posojilo 112 — Bankinske akcije 831 — Kreditne akcije 213 0 — London 118.10 — Srebro 105 50. — Cas. kr. eskini 5.67. — 20 frankov 9 53.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3⁹⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Mariboru		V Ptujju		V Ormužu		V Trstu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	9	78	10	20	10	8	9	70	9	—	8	80	—	—	9	44	8	90
(mernik)	3	—	3	51	3	10	2	98	2	77	2	70	—	—	2	90	2	73
Reži (hektoliter)	5	86	7	—	7	80	6	20	6	—	6	80	—	—	6	34	7	—
(mernik)	1	80	2	15	2	45	1	90	1	85	2	9	—	—	1	92	2	15
Ječmena (hektoliter)	5	38	5	30	6	16	5	20	5	50	5	40	—	—	5	68	3	80
(mernik)	1	65	1	63	1	80	1	60	1	67	1	66	—	—	1	74	1	16
Ajde (hektoliter)	7	63	7	28	7	30	6	80	5	70	4	60	—	—	8	70	7	40
(mernik)	2	35	2	22	2	24	2	9	1	73	1	40	—	—	2	67	2	27
Prosa (hektoliter)	5	86	6	—	6	16	5	70	5	60	7	80	—	—	4	46	6	60
(mernik)	1	80	1	85	1	88	1	78	1	62	2	40	—	—	1	36	2	3
Turšice (hektoliter)	7	20	7	30	7	20	6	60	6	—	5	—	—	—	6	12	6	40
(mernik)	2	20	2	24	2	21	2	3	1	85	1	95	—	—	1	88	1	97
Ovsa (hektoliter)	3	26	3	90	3	57	3	10	3	—	3	55	—	—	2	80	4	27
(mernik)	1	—	1	19	1	6	—	95	—	93	1	6	—	—	—	86	1	—